

Soykırım İddialarına Karşı AB Adalet Divanı Kararlarının Önemi ve Tahlili

Alaeddin Yalçinkaya*

Özet

Soykırım suçu, Uluslararası Hukuk literatürüne 1948 tarihli Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme ile girmiştir. Sözleşmeye göre soykırım suçu isnat edilenler suçun işlendiği ülke mahkemesi veya yetkisi kabul edilmiş olan bir uluslararası mahkeme tarafından yargılanır. Buna göre soykırım suçunun tespiti de ancak mahkeme kararı ile mümkün olabilmektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik başvurusu üzerine Ermeni diasporası temsilcileri böyle bir karar için harekete geçti ve AB Adalet Divanı'na başvurdu. Başvuruda Türkiye'nin Ermeni soykırımını tanımadığı halde AB üyelik sürecinin başlatılmasından dolayı manen mağdur oldukları ve bu zararın tazmin edilmesi istendi. Divan, 2003'de verdiği kararla davayı reddetti. Bunun üzerine karara itiraz edilerek temyiz mercii durumundaki üst daireye başvuruldu. 2004 tarihinde verilen kesin karar ile soykırım iddiasına dayanan tazminat talebi reddedildi.

Ermeni soykırım iddiaları açısından son derece önemli olan bu kararlar, parlamentoların soykırımı tanıma kararlarını geri almasını gerektirir ni-

telikte olduğu halde yeterince değerlendirilmemiştir. 1915 Tehcir Kararnamesi'nin 100. yıldönümü sebebiyle diplomatik zeminlerde olduğu gibi kamuoyu nezdindeki propagandalarda da kesinlikle kullanılması gereken bu kararlar, aynı zamanda Ceza Hukuku ilkelerine göre soykırım iddialarının iftiracı konumuna yasal zemin oluşturmaktadır. Bu bölümde, Soykırım Sözleşmesi açısından mahkeme kararı tabii edilmekte ve diğer benzeri kararlara atıfta bulunulmaktadır. Soykırım iddialarının başarıyla kullandıkları kamuoyunu yanıltma stratejisine karşı bu kararların daha yoğun bir şekilde gündemde tutulması gereğine işaret edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Soykırım İddiaları, Avrupa Birliği Adalet Divanı, Soykırım Sözleşmesi, 1915 Tehcir Kararnamesi, Türkiye'nin AB'ye Üyelik Adaylığı,

Giriş

Ermeni diasporası, soykırım iddialarını her geçen gün daha fazla devlet veya ulusal mahkemeler kararları aracılığıyla kabul ettirmeye çalışmaktadır. Devletlerin genellikle yasama organlarından alınan kararlar yanında uluslararası kamuoyunu ikna yönünde, akademik ve medya imkânları ileri derecede kullanmaktadır. Tarihi belge ve gerçeklerin dikkate alınmadığı, genellikle sosyal bilimlerin alanında yapılan yayınlar üniversite kütüphanelerinde her geçen gün daha fazla yer işgal etmektedir. Ülke parlamentolarının soykırımı tanıma kararları bir bakıma tıkanma noktasına ulaştığı halde, kamuoyunu ikna konusunda ulaşılan seviyenin gittikçe daha yükseldiği dikkat çekmektedir. Bu durum gerçeklerin kamuoyuna duyurulması konusunda daha fazla gayret edilmesi, farklı alanlarda daha fazla yayın yapılması ve diğer medya imkânlarının kullanılması gereğini ortaya koymaktadır.

Diasporanın, kamuoyunu yanıltma yönteminin başında genellikle duygusal ağırlıklı hikâyeler ile tarihi gerçeklerle ilgisiz, genellikle aykırı iddiaların yer aldığı daha eski

(*) Prof.Dr., Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü.

yayınlar bulunmaktadır. Bu materyallere her geçen gün daha fazla atıfta bulunularak, yayın zincirine doğruluk sıfatı kazandırılmak hedeflenmektedir.¹ Bütün bu yayın faaliyetlerinde belirli diyaspora Ermenilerinin, tarihi belgeleri kullanmaktan veya hukuksal yöntemlere başvurmadan ısrarla kaçındığı izlenmiştir.

Genel olarak Ceza Hukuku'nda olduğu gibi, Uluslararası Hukuk çerçevesinde bir suç ve buna bağlı ceza ancak yasal düzenlemeden sonra hukukilik kazanır. Yine suçlar ve cezalar ancak mahkeme kararıyla tespit edilebilir. Bu durumda soykırım suçunu belirleyen 1948 tarihli Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi de soykırım suçunun tespitinde mahkeme kararını esas almıştır. Öte yandan Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin altıncı maddesi, mahkeme kararı olmadan kimsenin suçlu sayılamayacağına işaret eder.²

Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin 1948'de imzalanarak 1951 yılında yürürlüğe girdiği, suçlarda ve cezalarda yasallık nedeniyle suçların geriye yürümeyeceği ilkesi dikkate alındığında 1915'te alınan kararın bu kapsamda değerlendirilmeyeceği ayrı bir konudur. Bu konu, birçok çalışmada yeteri kadar aydınlatılmıştır.³ Bu bölümde ise soykırım iddialarının siyaset mahfillerinde ve kamuoyu nezdinde belirli bir zemin kazandıktan sonra bunu hukuk alanına tahvil etmeye yönelik teşebbüsü ve sonuçları ele alınmaktadır.

Soykırım Sözleşmesinin altıncı maddesine göre soykırım suçu isnat edilenler suçun işlendiği ülke mahkemesi veya yetkisi kabul edilmiş olan bir uluslararası mahkeme tarafından yargılır.⁴ Buna göre soykırım suçunun tespiti de ancak mahkeme kararı ile mümkün olabilmektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik başvurusu üzerine Ermeni diasporası temsilcileri buna karşı harekete geçti ve AB Adalet Divanı'na başvurdu. Başvuru'da

Türkiye'nin öncelikle Ermenilere soykırım yaptığını tanınması gerektiğini, ancak bundan sonra üyelik başvurusunda bulunabileceği belirtildi. Aksi takdirde AB organlarının akit dışı sorumluluğunu zedelemiş olacağı iddia edildi. AB organlarının Türkiye'nin AB'ye üyelik statüsünü kabul etmeleri ile kendilerinin mağdur olduklarını, bu mağduriyetlerinin tazmin edilmesini talep ettiler.

Divan, 2003'de verdiği kararla davayı reddetti. Bunun üzerine karara itiraz edilerek temyiz mercii durumundaki üst daireye başvuruldu. 2004 tarihinde verilen kesin karar ile soykırım iddiasına dayanan tazminat ve Türkiye'nin adayığının askıya alınması talebi reddedildi. Soykırım iddiaları açısından son derece önemli olan bu kararlar, parlamentoların soykırım iddialarını tanıma kararlarını geri almasını gerektirir nitelikte olduğu halde yeterince değerlendirilmemiştir. 1915 Tehcir Kararnamesi'nin 100. yıldönümü sebebiyle diplomatik zeminlerde olduğu gibi kamuoyu nezdindeki tanıtım faaliyetlerinde de bu kararların kesinlikle kullanılması gerekmektedir. AB'nin en üst düzey yargı organının konuyla doğrudan ilgili kesin ve nihai kararından, Türkiye ve uluslararası kamuoyunun yeterince haberdar edilmesi ve bu kararda geçen hususların hukuki bakımdan anlamının bütün yönleriyle tahlili son derece önemli ve zorunludur. Öte yandan bu kararlar, aynı zamanda Ceza Hukuku ilkelerine göre soykırım iddialarının iftiracı konumuna düşmelerine yasal zemin oluşturmaktadır.

- (1) Konuyla ilgili temel iddialara ABD arşivi belgeleriyle cevap veren bir çalışma için bkz.: Şükri Server Aya, *The Genocide of Truth*, Istanbul Commerce University Publication, 2008.
- (2) AİHS, md. 6, ilk paragraf şöyledir: "Her şahıs gerek medeni hak ve vecibeleriyle ilgili nizalar gerek cezai sahada kendisine karşı serdedilen bir isnadın esası hakkında karar verecek olan, kanuni, müstakil ve tarafsız bir mahkeme tarafından dâvasının makul bir süre içinde hakkaniyete uygun ve aleni surette dinlenmesini istemek hakkını haizdir." Aslan Gündüz, *Milletlerarası Hukuk*, 6. Baskı, Beta, İstanbul, 2013, s.478.
- (3) Alaeddin Yalçınkaya, *Kafkasya'da Siyasi Gelişmeler: Etnik Düşümlerden Küresel Kördüğüme*, Ankara, Lalezar, 2006; ss.162-164.
- (4) Madde metni şöyledir: "Jenositten veya üçüncü maddede mezkur fiillerden sanık bulunan şahıslar, fiilin, ülkesinde işlendiği devletin yetkili mahkemelerine veyahut kaza hakkını tanımış bulunan sözleşen taraflar hakkında yetkili Milletlerarası Ceza Divanına sevkedilecektir." 9 Aralık 1948'de BM Genel Kurulu tarafından kabul edilip 12 Ocak 1951'de yürürlüğe giren Jenosit (Soykırım) Sözleşmesi'ni Türkiye de onaylamıştır; *Düstur*, Tertip III, 1950, cilt XXXI, s.1941; İngilizce metin, United Nations Treaty Series, V.78, s.277; Türkçe metin Aslan Gündüz, *Milletlerarası Hukuk*, İstanbul, Beta, 2013, ss.499-502.

Bu bölümde, Soykırım Sözleşmesi açısından mahkeme kararı tahlil edilmekte ve diğer benzeri kararlara atıfta bulunmaktadır. Soykırım iddiacılarının başarıyla kullandıkları kamuoyunu yanıltma stratejisine karşı bu kararların daha yoğun bir şekilde gündemde tutulması gereğine işaret edilmektedir.

Soykırım İddiaları ve Mahkeme Kararları

1970lerde yaşanan Türk diplomatik görevlilere karşı terör saldırıları Batı ülkelerinde de tepki görmekle beraber kamuoyu nezdinde kurgulanan ön propaganda ve tanıtım aşaması gerçekleşti. Daha sonraki yıllarda birçok ülke parlamentosundan “soykırımı tanıma” kararı çıkartıldı. Halbuki 1948 tarihli Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme’nin altıncı maddesine göre “Soykırım fiilini veya üçüncü maddede belirtilen fiillerden [soykırım için işbirliği, soykırım için kışkırtmak, soykırıma teşebbüs, soykırıma iştirak] birini işlediğine dair hakkında suç isnadı bulunan kimseler, suçun işlendiği ülkedeki devletin yetkili bir mahkemesinde veya yargılama yetkisini kabul etmiş olan sözleşmecî devletler bakımından yargılama yetkisine sahip bulunan uluslararası bir ceza mahkemesi tarafından yargılanması gerekmektedir.⁵ Bu durumda aşağıda ele alınan Avrupa Adalet Divanı’nın kararında da işaret edildiği gibi parlamento kararları siyasi olup bunun her an değişmesi mümkündür. Hukuken de bağlayıcılığı yoktur.

Bir ülke aleyhinde soykırımı tanımadığı gibi bir ülkeyi diğer bir ülkenin mahkemesinin yargılamasının hiçbir hukuki değeri yoktur. Başta ABD olmak üzere bazı ülkelerde açılmış olan tazminat davaları üzerinden soykırım iddialarını mahkeme kararı ile destekleme stratejisi de bu bakımdan geçersizdir. Çünkü Uluslararası Hukukun temel ilkelerinden biri de “Devletin Yargı Bağımsızlığı”dır. Bu ilke kapsamında “eşitin eşiti yargılaması anlamsız” olduğundan, bü-

tün devletler de egemenlik itibarıyla eşit kabul edildiğinden bir devlet, diğer bir devletin mahkemesinde yargılanamaz, mahkûm edilemez. Devletin ticari kurumları ile ilgili istisnalar konu dışıdır.⁶ Ermeni lobisinin birçok ülke milli mahkemelerinde genellikle sigorta şirketlerine karşı açtıkları davalar üzerinden soykırım kararı çıkartma stratejileri, ayrı bir konudur.

Öte yandan Milletlerarası Adalet Divanı’nın “Devletin Yargı Bağımsızlığı, Almanya-İtalya: Yunanistan Müdahil” başlıklı davası ile ilgili 3 Şubat 2012 tarihli kararı da aynı zamanda uluslararası teamül hukukunun bu temel ilkesini teyit etmektedir. Divan bu kararında bir ülkenin milli mahkemesinin diğer ülkeleri yargılamasının hiçbir hukuki değer taşımadığını belirterek, böyle bir yargılamanın Milletlerarası Hukuku ihlal ettiği hükmüne varmıştır.⁷

Ermeni lobileri, iddialarıyla ilgili tarihi gerçeklerin bilimsel yöntemlerle araştırılmasına şiddetle karşı çıktığı gibi konunun doğrudan uluslararası yargı organlarınınca ele alınması yolunda da teşebbüste bulunmaktadırlar. Bu bölümde ele aldığımız Avrupa Adalet Divanı’na başvuru bir bakıma istisna teşkil etmektedir. Ancak bu dava, ince bir taktikle doğrudan Türkiye’ye karşı açılmış olmayıp fakat Türkiye aleyhinde karar verilmesi talebiyle AB organlarına karşı açılmıştır. Böylece iddialarla ilgili Türkiye’nin savunması önlenmiştir.

Soykırımı Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi’nde belirtilen mahkeme kararları açısından konuyla ilgili başka örnekler de sözkonusudur. Ancak bu örnekler, Ermenilerin davacı konumunda olmadığı davalardır. Bunların başında Malta sürgünleri konusu gelmektedir. Suç ve cezanın geriye yürümeceği ilkesini dikkate almadan sözleşme açısından bu davayı değerlendirdiğimizde ilgili

(5) Aynı yer.

(6) İlyas Doğan, Devletler Hukuku, Astana Kitabevi, Ankara, 2013, 203-2015; Antonio Cassese, International Law, Oxford University Press, 2001, 88-97.

(7) <http://www.icj-cij.org/docket/files/143/16899.pdf>, 26.09.2014

maddeye göre Malta'da başlatılan mahkeme süreci, "suçun işlendiği ülkedeki devletin yetkili bir mahkemesinde" tanımına daha uygundur. Çünkü İngilizler, İstanbul'u işgal ettikten sonra önde gelen devlet adamlarını Malta'ya sürgüne göndermişlerdir. Dolayısıyla bu dönemde İstanbul'da bir bakıma İngiliz yönetimi bulunmaktadır ve yargılama safhaları bu yönetimin kontrolindedir. Yönetim, bütün devlet dairelerinde ve arşivlerde savaş suçu/toplu katliam kapsamına girebilecek eylemler ile ilgili belge aramış ve başta ABD olmak üzere diğer ilgili ülkelerden varsa belge talebinde bulunmuştur. Nihayet İngiliz Kraliyet Başsavcılığı soruşturma başlatmıştır. Bu durumda Malta sürgünlerine karşı Kraliyet Başsavcılığı'nın iddianame hazırlama teşebbüsü, "devletin yetkili bir mahkemesi" tanımına daha yakındır. Öte yandan Kraliyet Savcılığı'nın içinde yer aldığı mahkeme, sözleşmenin altıncı maddesinde yer alan "uluslararası bir ceza mahkemesi" tanımına uymaktadır.⁸

Buna karşın bu dönemde uluslararası mahkemede dava açılmamasının gerekçesi İngiliz Kraliyet Başsavcılığı tarafından yürütülen ve yargılamanın ilk safhası olan soruşturma sonunda, Ermeni vatandaşlarının "toplu olarak öldürüldükleri" gerekçesiyle bir hukuk mahkemesinde dava açmak için yeterli delil bulunamayışıdır. Katliam veya savaş suçu konusunda İngiliz mahkemesinin kabul edebileceği nitelikte delil bulunsaydı dava açılacak ve yargılama Milletler Cemiyeti tarafından yetkilendirilen bir uluslararası mahkemede, muhtemelen kuruluş süreci tamamlanmak üzere olan Milletlerarası Daimi Adalet Divanı'nda sürdürülebilecekti. Yargılamayı yapacak mahkemenin nasıl kurulacağı Milletler Cemiyeti'nde bu aşamada konuşulup tartışılmıştır.⁹

Malta sürgünlerinde Kraliyet Savcılığı'na delil olarak sunulan Mavi Kitabın hazırlanışında, Tiflis'de çıkan *Horizon*, Marsilya'da yayınlanan *Armenia*, Londra'da yayınlanan *Ararat* ve New York'ta çıkan *Gotchang* ga-

zetelerinde yer almış haberler kullanılmıştır. Fakta bu haberlerin hiç biri belgelendirilmiş değildir. Mavi Kitabın herhangi bir delil niteliği olmadığı, Harbin sonunda açıkça anlaşıldı. Zira Osmanlı ülkesi işgal edilmiş, Osmanlı arşivleri işgalcilerin kontrolüne geçmiş, İtilaf Devletlerinin 1915 Mayıs'ında üstlendikleri taahhüt gereği, tehcir suçularını cezalandırma zamanı gelmişti. Ermeni kaynaklarının en büyük tehcir suçularından biri olarak gösterdikleri, tehcir döneminde Halep Valiliğinde bulunan Mustafa Abdülhalik (Renda) Bey de dahil olmak üzere, 55 "tehcir suçlusu" tutuklanarak Malta Adası'na sürülmüştü. İngilizler bunları muhakeme edebilmek için delil aradıkları halde birşey bulamadılar. Mavi Kitap'ta yer alan kulaktan dolma hikâyeler delil gibi kullanılmaya kalkışılacak olursa, neticenin ne olacağı, İngiliz Kraliyet Başsavcılığı tarafından yazılı olarak bildirilmişti.¹⁰ Bu kişiler hakkında eğer sevk edilecekleri mahkeme, bir İngiliz mahkemesinin talep edeceği türden gerçek deliller talep ederse, savcılık büyük sıkıntıya düşerdi. O güne kadar Malta'daki tutuklular hakkında yapılan suçlamaların doğruluğu hususunda şahitlerden hiçbir yazılı belge de alınmamıştır. Her hangi bir şahit bulunacağı da savcılık açısından şüphelidir.¹¹ Bu şartlar altında Malta'da görevlendirilen İngiliz adli görevliler Mavi Kitab'ı hiçbir şekilde delil olarak kabul etmemişler, esasen böyle bir kabulün İngiliz yargısına güveni zedeleyeceği endişesine kapılmışlardır.¹²

(8) Uluç Gürkan ise bu mahkemenin "uluslararası" nitelikte olduğunu ileri sürmektedir. Bu konuda "Malta'daki İngiliz Kraliyet Başsavcılığı soruşturması BM Soykırım Sözleşmesi'nin 'yargılama yetkisine sahip bulunan uluslararası bir ceza mahkemesi' adresine denk düşerken.." ifadesini kullanmaktadır. Uluç Gürkan, "Soykırım Suçuna Kanıt Bulunamadı", Milliyet, 21.Nisan.2014 <http://www.milliyet.com.tr/-soykirim-sucuna-kanit-bulunamadi/gundem/detay/1870169/default.htm>, son ulaşım 23.09.2014

(9) Uluç Gürkan, aynı yer.

(10) Kamuran Gürün, *Ermeni Dosyası*, s.317. Malta Sürgünleri ile Mavi Kitap kapsamında Ermeni iddialarına cevap veren özli bir araştırma için bkz.: *Armenian Allegations: An Assessment*, İstanbul, OBİV, 2001.

(11) Kamuran Gürün, a.g.m., ss.56-57.

(12) Osmanlı Devleti aleyhine benzer şekilde Almanların Hollandalılara karşı katliam ve işkence yaptıklarını iddia eden aynı İngiliz propaganda dairesince yayınlanan diğer bir Mavi Kitap konusunda, Almanya'nın teşebbüsü üzerinde İngiltere özür dilemiştir. Ancak bu yıllarda, yukarıda belirtilen tarihle ve özellikle Osmanlı ile barışık olmama politikası yüzünden Türkiye'nin böyle bir talebi söz konusu olmamıştır. Bununla beraber bu konudaki teşebbüsler devam etmektedir. Ayrıca bkz.: Kamuran Gürün, "Under the Light of Evidence the Armenian Question and Relocation", *Armenian Allegation: an Assessment*, İstanbul, OBİV, 2001, s.10-11.

Ermenileri öldürdükleri suçlamasıyla İngiliz yönetimi tarafından tutuklanarak Malta'ya gönderilen Türkler, İngiliz Kraliyet Başsavcılığı'nca 29 Temmuz 1921'de, kanıt bulunamadığından "Ermeni katliamı" iddiasıyla dava açılmayacağı gerekçesiyle serbest bırakılmıştır. Belirtmek gerekir ki savcılık iddianamesinin hazırlanması yargılamanın temeli olup bu aşamada sanıkların serbest bırakılması suçsuzluk konusunda önemli bir delildir. Yargılamanın başlamaması, mahkemenin olmaması anlamına gelmeyip bilakis yargının ilk aşaması olan savcılık soruşturması aşamasında dahi delil bulunamaması demektir. Başta Churchill olmak üzere İngiliz siyaset ve devlet adamları, genellikle Ermeniler lehine Türklerle karşı tavır aldıkları halde yargı kendi itibarını dikkate almıştır. Nitekim İngiliz Dışişleri Bakanı Lord Curzon, kendisine Kraliyet Başsavcılığı'nın dava açamayacağı bildirilince, daha 10 Ağustos 1921'de İstanbul'daki İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold'a esir değişim için Türklerle esir değişimini gündeme getirmesini istemiştir. Rumbold buna cevaben "Bir İngiliz Hukuk Mahkemesi'ni tatmin edecek geçerli kanıt bulunmadığı, bu nedenle daha fazla itibar kaybetmemek için bütün Türklerin esir değişimine konu edilmesi gerektiği" ni bildirmiştir.¹³

Diğer önemli bir dava ise İsviçre'nin soykırım iddialarını inkârı cezalandırma yasasına muhalefetten dolayı Doğu Perinçek'in mahkûm olması üzerine AİHM'de açılan davadır. İsviçre'nin sözkonusu yasayı çıkarması üzerine Perinçek İsviçre'de verdiği konferanslarda soykırım iddialarının yalan olduğunu dile getirmiş, bunun üzerine İsviçre mahkemelerinde açılan davada para ve hapis cezasına çarptırılmıştır. Hapis cezası ertelenmekle birlikte Perinçek iç yargı yollarını tüketmiş ve konuyu AİHM'ye taşımıştır. Bu safhada davaya Türkiye'de müdahil olmuş ve 17 Aralık 2013'de AİHM ilk derece mahkemesi, İsviçre'nin Perinçek'i mahkûm etmesini, AİHS, md.6'da düzenlenen "Adil

Yargılama Hakkı"nın ve 10. maddede düzenlenen ifade özgürlüğün ihlali olduğunu tespit etmiştir. Dava gerekçesinde ise soykırım iddialarının ispatlanmadığını, esasen konunun tarihçilere bırakılması gerektiğini, böyle bir konuda ifade özgürlüğünü de kısıtlayacak şekilde yasa çıkarmanın hukuka aykırı olduğuna karar vermiştir. Dava, AİHM üst dairesine taşınmış olup halen bu konuda karar beklenmektedir.¹⁴

Soykırım iddiaları konusunda önemli tespitlerde bulunan AİHM'nin Perinçek davası kararında yer alan belli başlı hususlar özetle şöyledir:

Perinçek'in "I.Dünya Savaşı yıllarında Ermenilere uygulanan tehcirin soykırım olarak yorumlanamayacağı" şeklindeki sözleri nedeniyle İsviçre'de mahkûm edilmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade özgürlüğünü düzenleyen 10. maddesinin ihlali olduğu hükme bağlanmıştır. Buna göre, artık "1915 Ermeni tehcirinin soykırım olmadığını söylemek mahkûmiyet nedeni olmayacak, olamayacaktır." Bu çerçevede AİHM kararına göre, "Ermeni soykırımı yoktur" demek ifade özgürlüğü kapsamındadır. İfade özgürlüğü kapsamındaki bir husus cezalandırılmaz. AİHM kararı, "Ermeni soykırımının inkâr edilemeyecek tarihi bir gerçek olduğu" yolundaki dayatmalara karşı ifade özgürlüğünü koruyan bir kalkandır. Serbest tartışmanın önünü açmaktadır. Ancak karar, sadece ifade özgürlüğüyle sınırlı olarak yorumlanmamalıdır.

Kararın dayandığı gerekçelere gelince:

"Ermeni soykırımı" lobisinin yaratmaya çalıştığı "1915 olaylarının soykırım olarak

(13) Uluç Gürkan, "Malta Yargılaması: Malta'yı Sulandırmak", Milliyet, 22 Nisan 2014, <http://www.milliyet.com.tr/malta-yargilamasi-malta-yi-gundem/detay/1870674/default.htm> erişim tarihi 23.09.2014. Malta tutuklularının serbest bırakılmasının Lozan Sözleşmesi'ne bağlı bir af iddiası olduğu iddiası ise açık gerçeğin çarpıtılmasıdır. Çünkü Malta yargılama süreci 29 Temmuz 1921'de sonlandırılmıştır. Lozan ise bundan iki yıl sonra 24 Temmuz 1923'de imzalanmıştır. Gürkan, aynı yer.

(14) AİHM karar metni ve üst daireye müracaat için bakınız: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["27510/08"\],"documentcollectionid2":\["CHAMBER"\],"itemid":\["001-139724"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{) ulaşım 26.03.2014.

kabulü konusunda dünya genelinde bir görüş birliği olduğu” yolundaki algı doğru değildir. “Soykırım” iddialarının “mutlak kabulü” anlamına gelecek böylesi bir uzlaşma yoktur. “Ermeni soykırımı” iddialarını günümüzde 190 devletten sadece 20’si tanımaktadır.

1915 olaylarının soykırım olarak nitelendirilmemesi “Ermenilere karşı nefreti körüklemeyiz”, “Ermenileri aşağılamaz”. Bu nedenle, “soykırım yoktur” demek “tartışma hakkının kötüye kullanımı olmaz.” Cezalandırılması da “Ermenilerin korunması anlamına gelmez.” 1915 olaylarının “soykırım” olup olmadığının “tartışılması kamu yararınadır”. Bu tartışmanın yasa marifetiyle önlenmesi, bu yararı sınırlandıracağı için, herhangi bir ülkenin takdirinde değildir.

“Soykırım” son derece net tanımlanmış ve kanıtlanma koşulları açıkça belirlenmiş bir suçtur. Uluslararası yargı içtihatları da bunu doğrulamaktadır. BM İnsan Hakları Komitesi’sinin 34. Genel Yorumu, “tarihi meselelerle ilgili fikir açıklamalarını cezalandıran hukuk normlarının, BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ile uyumlu olmadığına” dikkat çekmiştir. Anılan Sözleşme, geçmişteki olaylarla ilgili beyanların, hatalı ya da doğru olsa dahi yasaklanamayacağını belirtmiştir.

1915 Ermeni olayları tarihsel olarak da hukuki olarak da Yahudilere karşı işlenen Holokost suçlarından farklıdır. Osmanlı Ermenileri ile Alman Yahudileri özdeşleştirilemez. Nazi döneminde Almanya’da Yahudilere soykırım yapıldığına ilişkin kesin, yetkili uluslararası bir mahkeme tarafından da kabul edilen kanıtlar vardır. Yahudi soykırımı bu nedenle tartışılmaz bir tarihi gerçektir. “Ermeni soykırımı” iddiaları ise tartışmaya açıktır. Bir mahkeme kararı da yoktur. Yahudi soykırımı gibi değerlendirilemez.¹⁵

Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları

Soykırım ile ilgili bugüne kadar kesinleşmiş tek Milletlerarası Mahkeme Kararı, AB

Adalet Divanı’nın burada ele alınca kararır. Yukarıda değinilen Perinçek-İsviçre Davası, muhtemelen 2014 başında sonuçlanacaktır. Türkiye’nin 1999’da Avrupa Birliği’ne adaylık statüsünün kabul edilmesi üzerine, Fransa, Bouc-Bel-Air’de mukim Gregoire Krikorian ve Suzanne Krikorian ile Marsilya merkezli Eour-Armenie ASBL kurumu (Avrupa Ermeni Birliği), Avukat P. Krikorian’ın temsilciliği ile Avrupa Birliği Adalet Divanı’nda belirtilen AB organlarına karşı dava açmıştır. Davada Avrupa Parlamentosu, R. Passos ve A. Baas, AB Konseyi S. Kyriakopoulou ve G. Marchic tarafından, AB Parlamentosu ise F. Dintilhac ve C. Ladenburger’in vekaleti ile temsil edilmiştir. İlk derece mahkemesindeki T-346/03 sayılı dava, 17 Aralık 2003 tarihinde karara bağlanmıştır. Davada, AB organlarının sözleşme dışı sorumluluğuna dayanarak Türkiye’nin AB adaylık statüsünün kabul edilmesiyle bu kararda sorumluluğu olan kurumlar tarafından davacıların zararının tazmini talep edilmektedir. Buna karşın istenen tazminat 1 euro olarak sembolik olup, fakat bu kararı kullanarak planlanan Türkiye’ye karşı stratejiyi uygulama sözkonusudur. Bunun yanında davacılar 9 Ekim 2003’de mahkemeye sundukları dilekçelerinde Türkiye’nin AB’ye adaylık sürecinin askıya alınmasını, sürecin yeniden başlaması için Türkiye’nin iddia edilen soykırımı tanınması şartının getirilmesi yönünde tedbir kararı alınmasını talep etmişlerdir.

Davanın muhatabının Türkiye değil de AB kurumları olduğunu öncelikle belirtelim. Dava soykırım iddiasının tescili amacına dayandığı halde bu mahkemede Türkiye’nin savunma imkânı, iddia edilen konularda gerçek belge ve delilleri sunma yolu bulunmamaktadır. Savunmada Avrupa Parlamentosu, AB Konseyi ve Avrupa Komisyonu temsilcileri bulunmaktadır. Davada özetle, Türkiye’nin, bu ülkede yaşayan Ermenilere karşı 1915’te soykırım uygulandığı halde, AB’ye üyelik için

(15) Uluç Gürkan, “Uluslararası Yargı Kararları”, Milliyet, 23.04.2014, <http://www.milliyet.com.tr/uluslararasi-yargi-kararlari/gundem/detay/1871278/default.htm> 30.09.2014

adaylık statüsünün kabul edilmesinden dolayı mağdur oldukları belirtilmektedir. Bundan dolayı mahkemeden alınması talep edilen kararlar ve bunların anlamı şöyledir.

Davacılar göre mahkeme, öncelikle Avrupa Parlamentosu'nun 18 Haziran 1987 tarihli Ermeni sorununa politik çözüm bulunması yönündeki kararının AB açısından bağlayıcı olduğunu deklare etmelidir.¹⁶ Ermeni lobisinin baskısıyla Avrupa Parlamentosu, 18 Haziran 1987'de Türkiye'nin Ermeni soykırım iddiaları konusunda siyasi bir çözüm bulması gerektiği yönünde karar almıştır.¹⁷ Bu karar ile Avrupa Parlamentosu tarafından soykırımın tanındığı iddia edilmekle beraber, konunun diğer ülkelerle değil Türkiye'nin ele almasıyla çözülebileceği belirtilmiştir. Davacıların bu talebiyle siyasi bir organ olan Avrupa Parlamentosu kararına hukukilik kazandırılmak istenmektedir.

Davacılar, mahkemenin, AB'nin Türkiye'ye tam üye adaylığı verilmesi kararıyla kendilerinin ciddi ölçüde mağdur edildiğine karar vermesini istemektedirler. Bundan dolayı da davalının (adı geçen AB kurumları) her bir davacıya 1 Euro tazminat ve 30 bin Euro mahkeme masrafinin faiziyle birlikte ödemesine karar verilmelidir.¹⁸ Burada davalının AB olduğunu, davanın AB kurumlarına karşı açılmış olduğu, davacı Ermenilerin sembolik olarak 1 Euro ile mahkeme masrafini istediklerini dikkate alalım. Davanın Türkiye'ye karşı açılmamış olması dolayısıyla mahkemede Türkiye'nin kendisini savunma imkânı ortadan kaldırılmak istendiğini tekrar belirtelim.

Davacılar, davalı AB kurumlarının Türkiye'nin AB adaylık sürecini geçici olarak askıya almaları gerektiği ve Türkiye'nin adaylık süreci için soykırımı tanımamasının ön şart olduğu yönünde mahkemece karar verilmesini istemektedirler.¹⁹ Bu aşamada davacılar, bir taraftan Türkiye için AB üyeliğine adaylık sürecinin avantajını gündemde tutarken diğer taraftan AB organları üzerinden Türki-

ye'ye baskıyı sürdürmeyi kurgulamıştır. Avrupa Adalet Divanı kararlarının bütün AB üyelerini ve organlarını bağladığı dikkate alındığında adaylık sürecindeki Türkiye üzerindeki etkisi de kaçınılmazdır. Öte yandan bütün bu dava sürecinde, belirttiği gibi Türkiye'nin kendini savunma imkânı bulunmamaktadır.

Davacıların bu taleplerinin başta gelen gerekçesi 10-11 Aralık 1999, Helsinki Zirvesi'nde Avrupa Konseyi'nce Türkiye'nin AB'ye adaylık sürecinin kabul edilmesidir. Fakat bu süreçte Türkiye'nin Ermeni soykırımını tanıması konusunda ön şart belirtilmemiştir. Üstelik bu dönüşü olmayan süreçte Türkiye önemli yardımlar alacaktır. Davalı durumundaki AB kurumları 1987 tarihli kararı dikkate alma konusunda açıkça yetersiz kalmışlardır. Halbuki bu karar Türkiye'nin soykırımı tanımamasının AB üyeliğine geçişine açıkça engel oluşturduğunu deklare etmiştir. Davacılar göre sözkonusu 1987 tarihli karar, dikkate alınması gereken son derece önemli bir belgedir. Bu karar, Türkiye'nin soykırımı tanımadığı müddetçe adaylık sürecinin veto edilmesini gerektiren yasal dayanaktır.²⁰ Ermeni lobisinin 1987 şartlarında siyasi bir organ olan Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye aleyhine çıkartmayı başardığı karar, Türkiye'ye karşı mücadelede önemli bir aşama olarak kabul edilmektedir. Davacılar ise bunun bilincinde olarak sözkonusu kararı her fırsatta kullanmayı, bundan geriye gitmemeyi temel hareket tarzı olarak kabul etmişlerdir.

İzleyen maddelerde özetlenen gerekçelerde AB, aldığı bağlayıcı kararlarla tutarlı davranmaya davet edilmektedir. Çünkü AB'nin daha önce alınan kararlarla uyumlu davranış yükümlülüğü bulunmaktadır. Bunun yanında davacılar, AİHS'nin 3. ve 8.

(16) T-346/03, article 2/1, <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d68138bb6cedb94ce3ab739c7f4e841fbd.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuOb3f0?text=&docid=48869&pageIndex=0&dclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&id=138905>

(17) "Resolution on a Political Solution to the Armenian Question", UJ 1987 C 190, http://www.europarl.europa.eu/intcoop/euro/pcc/aag/pcc_meeting/resolutions/1987_07_20.pdf, ulaşım 30.09.2014

(18) T-346/03, article 2/2, 3, 4

(19) T-346/03, article 3

(20) T-346/03, article 4-8.

maddelerinde yer alan yaşama hakkı, özel hayatın korunması, insanlık dışı muamelelere maruz kalmama gibi temel haklarının ihlal edildiğini de gündeme getirmektedir. Sonuç olarak davacılar, Ermeni toplumunun üyesi ve sözkonusu soykırıma maruz kalanların hayattaki torunları olarak maddi olmayan zarara uğradıklarını iddia etmektedirler. Belirtilen hususlardan dolayı davalı kurumlar, onurlarını tahkir etmektedirler. Bu gerçekler ışığında soykırım kurbanlarının anısı ve tarihi gerçeklere ilgi, bütün Ermenilerin şerefine ayrılmaz parçasıdır. Sözkonusu soykırımın tanınması, Ermeni halkının tarih ve kimliğinin tamamlayıcı parçası olduğundan davacıların kişiliği de davalı kurumlar tarafından onarılmaz ölçüde etkilenmiştir. Netice itibarıyla sorun, sözkonusu soykırımın reddedilmesi yüzünden Ermeni toplumunu marjinalleşmesi ve aşağılık duygusuna kapılmasına yol açmaktadır. Öyle ki Türkiye'nin tutumu davacılar üzerinde ilgisizliğe neden olmuştur. Çünkü onlar ikinci sınıf kurban sayılmaktadır.²¹ Akademik veya siyasi zeminde soykırımla ilgili tarihi gerçekleri sorgulamayı şiddetle reddettikleri halde, bu davada "tarihi gerçek" kavramı, diyorlara tarafından dayatılan çarpıtmalar olduğu, bunların hiçbir şekilde tarih bilimi açısından test edilmesinin kabul edilemeyeceğini göstermektedir.

Mahkemenin tespitlerine gelince, öncelikle davalıların savunması dikkate alınmadan dilekçe üzerinden bazı tespitler yapılır. Bu aşamada tarafların nitelikleri açısından benzer davalardaki içtihatlar belirlenir. Davacılar göre Türkiye'nin Helsinki zirvesinde AB üyeliği adaylığının kabulü ile Türkiye'nin AB katılım ortaklığı statüsüne sahip olması, AB hukukuna aykırıdır. Öncelikle Türkiye'nin AB adaylığı statüsünün belirlenmesinin Konsey'in tasarrufunda olduğu, başka bir organda olmadığı belirlenir. Türkiye'nin AB katılım ortaklığı statüsüne sahip olmasına gelince, davacılar bunun 20 Temmuz 1987 tarih ve C-190 nolu kararına aykırı olması sebebiyle davalı kurumların kararının yasa dışı

olduğunu ileri sürerler. Mahkeme kararında ise, 1987 kararının, parlamentonun herhangi bir zamanda değiştirebileceği tamamen siyasi özellikli deklarasyon metni olduğu belirtilir. Bu yüzden sözkonusu deklarasyonun bunu hazırlayanları veya diğer davalı kurumları bağlayıcı sonuçları bulunamaz.²² Mahkemenin, parlamentonun kararı ile ilgili tespiti son derece önemli olup, Uluslararası İlişkiler ile Uluslararası Hukuk bağlantısı arasındaki gerçekler açısından son derece önemlidir. Ermeni lobilerinin yoğun kulisler neticesinde birçok ülke parlamentolarında almayı başardıkları "soykırımı tanıma" kararlarının hukuken bir değeri olmadığı Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından böylece tespit edilmesi, Türk yetkililer ve kamuoyunun gözden kaçırmaması ve gerekli zeminlerde dile getirmesi gereken önemli bir aşamadır.

AIHS'nde yer alan temel haklarının ihlal edildiği iddiası konusunda ise mahkeme şu tespitte bulunur: Davacılar sadece haklarının ihlal edildiğini iddia ediyorlar. Buna karşın AIHS'ce belirtilen hususların davalı kurumlar tarafından nasıl ihlal edildiği konusunda mahkemenin karar verebilmesi için en ufak bir belge, delil veya bilgi vermemişlerdir.²³ Mahkemenin bu tespiti, Soykırım iddialarının hukuken geçersiz olduğunu, en temel hukuk mantığı içinde göstermektedir. Soykırım sözleşmesi ve geriye yürümezliği bir tarafa bırakılarak Tehcir Kararnamesi ile Türkiye Cumhuriyeti'nin selefi durumundaki Osmanlı yönetimin mesela savaş suçu işlediği iddia edilmiş olsun.²⁴ Böyle bir iddianın nerede, ne zaman, nasıl işlendiğinin açıklanması ve iddia ile ilgili belge ve delillerin sunulması görevi iddiacılara aittir. Öte yandan yüzbinlerce vatandaşı ilgilendiren böyle bir kararna-

(21) T-346/03, article 9-12

(22) T-346/03, article 13-20.

(23) T-346/03, article 21-23.

(24) Ceza Kanunlarının geçmişe yürütülmesi kuralı günümüzde hemen hemen bütün ceza yasalarında hatta bazı anayasalarda ve uluslararası metinlerde yer almış bulunmaktadır. Örneğin 10 Aralık 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, 4 Kasım 1950 tarihli İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme (AIHS) bunlardan bazılarıdır. Diğer Avrupa ceza kanunlarında veya anayasalarındaki örnekler için bkz.: Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, Ceza Hukuku: Genel Hükümler, Ankara, Seçkin, 2002, s.216.

menin uygulanması ile ilgili sadece Osmanlı Arşivi'nde değil diğer birçok ilgili ülke arşivlerinde oldukça zengin belge bulunmaktadır. Halbuki soykırım iddiacıları, bilimsel ve hukuksal yöntemlerle bu belgelerin incelenmesinden veya dikkate alınmasından şiddetle kaçınılmaktadırlar.

Davacılar, davalı kurumların eylemleri ile bağlantılı olarak Türkiye'nin soykırımı tanımamasından mağdur olduklarını iddia etmektedirler. Davacılar iddia ettikleri olaylar neticesinde zarara uğradıklarını ispat etmeleri gerekmektedir. Halbuki sadece kendilerinin ve mensup oldukları Ermeni toplumunun manevi zarara uğradıklarını genel hatlarıyla iddia ettikleri halde iddia edilen manevi zararın dayanağı ve varlığı konusunda herhangi bir bilgi, delil veya şahit sunmamışlardır. Bu durumda iddia edilen mağduriyetle davalı kurumlar arasında bir bağ göstermemektedirler. Netice itibariyle tazminat talebi için ileri sürülen hususlar temelsizdir. Yargılama kurallarına göre davacı, iddialarını ispatta başarısız olduğundan mahkeme masraflarını da ödemek zorunda kalır.²⁵

Mahkeme sonuç itibariyle davanın reddine ve masrafların davacıda kalmasına karar verir. Belirtmek gerekir ki bu kararda soykırımla ilgili bir hüküm tesis edilmediği halde, davacı Ermenilerin bir bakıma "hukuku dolanarak" soykırım iddialarına hukuki zemin kurma talepleri reddedilmiştir. Bununla beraber soykırım iddialarına karşı temel teşkil edecek dikkate alınması gereken önemli yorumlar sözkonusudur.

Davacılar, Avrupa Adalet Divanı'nın temyiz mercii durumundaki üst daireye başvurmuş ve daire kesin kararını vermiştir. İlk derece mahkemesinin Krikorian ve diğerlerinin AB kurumlarına karşı açtığı davayı reddetmesi üzerine 17 Nisan 2004 tarihinde kararın bozulması için üst daireye başvurulur ve 29 Ekim 2004'de C-18/04 P esas sayılı nihai karar verilir.²⁶ Buna göre:

Temyiz başvurusunda bulunan davacılar, temyiz dilekçesinde, taleplerinin ilk derece mahkemesi tarafından reddinin hukuka aykırı olduğunu iddia etmektedirler. Temyiz Mahkemesi (4. Daire), Avrupa Parlamentosu'nun Genç Türklerin 1915'te 1.500.000 milyon suçsuz Ermeni kurbanlara karşı uyguladığı Ermeni soykırımının tarihi gerçek olduğunu tanıdığı 18 Haziran 1987 tarihli kararına karşın halen Türkiye'nin bu soykırımı tanımamasının Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecine açıkça engel teşkil ettiğini deklare etmelidir. AB kurumlarının 1987 kararının siyasi ve yasal sonuçlarını dikkate almamalarının AB hukukuna ciddi zarar verdiği belirtilmelidir ki temyiz başvuruçularının da mağduriyet kaynağı budur. Mahkeme AB kurumlarının davacılar maddi olmayan zararlarını tazmin etmek üzere 1 Euro ile mahkeme masraflarını ödemelerine karar vermemelidir.

İlk derece mahkemesine sunulan ve yukarıda özetlenen diğer iddia ve gerekçeler, 4. Daire tarafından asılsız bulunarak davanın reddine ve yaklaşık 30.000 Euro civarındaki mahkeme masraflarının davacılarca ödenmesine karar vermiştir.

Dava, ilk derece mahkemesinde üç hâkimle görülmüş olup, temyiz mahkemesi durumundaki dördüncü daire ise başkanla birlikte üç yargıç ile savcı ve sekreterden oluşur. AB hukuk tarihinde davaların önemli bir kısmı ilk derece aşamasında kesinleştiği halde sözkonusu davanın temyiz durumundaki 4. Daire'ye taşınması, AB yargısının konuyla ilgili görüşünün teyidi bakımından anlamlıdır.

Sonuç

AB Adalet Divanı, AB'nin bağlayıcı yargı organı olup her üye ülkeden seçilen yargıçlardan oluşur. AB'nin organları ve üye

(25) T-346/03, article 24-30.

(26) Avrupa Birliği Adalet Divanı, 4. Dairesi'nin 29.10.2004 tarihinde verdiği C-18/04 P esas nolu kararı Fransızca olup İngilizce metnine <http://www.turkishnews.com/en/content/2009/03/30/massive-armenian-defeat-at-the-highest-court-in-europe/> adresinden ulaşılabilir. İlk mahkeme dava dilekçesinden itibaren süreç belgelerine [curia.europa.eu /CURIA/Case/ information](http://curia.europa.eu/CURIA/Case/information) adresinden ulaşılabilir.

ülkeler yanında buradaki davada olduğu gibi gerçek ve tüzel kişiler de Bakanlar Konseyi ve Komisyon'un tavsiye ve görüşleri dışında kalan kararlarına karşı dava açabilirler.²⁷ İlk derece mahkemesinde AB kurumlarının işlemlerinin iptali yanında bu kurumların hukuk dışı uygulamalarından doğan zararlar konusunda karar yetkisi de bulunmaktadır.²⁸

Bu bölümde ele alınan davanın esas konusu, Türkiye Cumhuriyeti'nin üye adaylığının benimsenmesinin Avrupa Toplulukları yargısı tarafından teyididir.²⁹ Dava Grekore Krikorian ve Suzanne Krikorian ile Euro-Armenie ASBL derneği tarafından Avrupa Parlamentosu, AB Konseyi ve Avrupa Toplulukları Komisyonu'na karşı açılmıştır. Davacılar soykırım iddialarını kabul etmeyen Türkiye için AB adaylığı statüsü vermesinden dolayı mağdur olduklarını, bundan dolayı AB kurumlarının tazminat ödemeye mahkum edilmesini istemektedirler. Davada Türkiye taraf olmadığı halde AB kurumlarının cüz'î tazminat ödemeye mahkum edilerek, mahkemenin Türkiye'ye karşı soykırım iddialarını kabul ettirmeyi hedeflemektedir. Bu davada Türkiye'nin taraf olmaması dikkate alınarak, sözkonusu iddialara karşı kendisini savunmasının, ilgili belge ve delilleri sunmasının da önüne geçilme amacı güdülmektedir.

Dava, Türkiye'nin AB üyeliği statüsünün kabul edilmesi, Avrupa Parlamentosu'nun Ermeni soykırım iddialarına siyasi çözümü öngören 1987 kararına aykırı olması sebebiyle davalı kurumların kararının yasa dışı olduğu argümanına dayanır. Avrupa Adalet Divanı ise verdiği kararda, Avrupa Parlamentosu'nun 1987 kararının, bu tarzda bir kurumun herhangi bir zamanda değiştirebileceği tamamen siyasi özellikli deklarasyon metni olduğunu belirtir.³⁰ Mahkemenin, parlamentonun kararı ile ilgili tespiti son derece önemli olup, Uluslararası İlişkiler ile Uluslararası Hukuk bağlantısı arasındaki gerçekler açısından ilgili mercilerce dikkate alınması gerekmektedir. Ermeni lobilerinin yoğun kulisler neticesinde birçok ülke parlamentola-

rında almayı başardıkları "soykırımı tanıma" kararlarının hukuken bir değeri olmadığına Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından tespit edilmesi, Türk yetkililer ve kamuoyu açısından önemli bir aşamadır.

Davacıların AİHS'de yer alan temel haklarının ihlal edildiği iddiası konusunda ise mahkeme şu tespitte bulunur: Davacılar sadece haklarının ihlal ettiğini iddia ediyorlar. Davalı kurumların bunu nasıl yaptıklarını anlatmıyorlar.³¹ Mahkemenin bu tespiti, Soykırım iddialarının hukuken geçersiz olduğunu en temel hukuk mantığı içinde göstermektedir. Soykırım sözleşmesi ve geriye yürümezliği bir tarafa bırakılarak Tehcir Kararnamesi ile Türkiye Cumhuriyeti'nin selefi durumundaki Osmanlı yönetiminin mesela savaş suçu işlendiği iddia edilmesi durumunda böyle bir iddianın nerede, ne zaman, nasıl işlendiğinin açıklanması görevi iddialara aittir. Yüzbinlerce vatandaşı ilgilendiren böyle bir kararnenin uygulanması ile ilgili sadece Osmanlı Arşivi'nde değil diğer birçok ilgili ülke arşivlerinde oldukça zengin belge bulunmaktadır. Halbuki soykırım iddiaları, bilimsel ve hukuksal yöntemlerle bu belgelerin incelenmesinden veya dikkate alınmasından şiddetle kaçınılmaktadır.

Bu ortamda bir ülkeyi ve ulusu, soykırım suçu işlendiğine dair mahkeme kararı olmadan, aksine soykırım iddialarının sabit olmadığına dair mahkeme kararları bulunduğu halde, insanlığa karşı en ağır suçlardan biri olan soykırımla suçlamak, evrensel ceza hukuku açısından suç teşkil etmektedir. Öte yandan evrensel Ceza Hukuku ilkelerinden olan suçlarda ve cezalarda kanunilik, yargıca bir takım yükümlülükler getirmektedir. Mesela açık hüküm bulunmadığı durumlarda yargıç kıyas yolu ile suç ihdas edemez.³² Bunun

(27) M. Hakan Keskin, Doğru Sanılan Yanlışlarla Avrupa Birliği, 2. Baskı, Ankara, Ofset Fotomat, 2010, ss.78-79.

(28) Rıdvan Karluk, Avrupa Birliği: Kuruluşu, Gelişmesi, Genişlemesi, Kurumları, 10. Baskı, İstanbul, Beta, 2011; ss.414-415.

(29) Kamuran Rençber, Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri, 3. Baskı, Bursa, Alfa Aktüel, 2009; ss.113-114.

(30) T-346/03, article 13-19.

(31) T-346/03, article 21.

(32) Mehmet Emin Artuk ve diğerleri, a.g.e., s.188.

yanında suçsuz bir kişiye iftira atmak da yine evrensel hukuk kuralları açısından ayrı bir suç oluşturmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nda 267 ve devamı maddelerde düzenlenen Adliye Karşı Suçlar'ın başında yer alan "iftira" veya "suç uydurma" gibi eylemler, iç hukuk düzenlemeleri kapsamında hapis cezasını gerektirmektedir.³³ Uluslararası Hukuk'ta bir topluma veya devlete iftira atmanın cezası düzenlenmediği halde, konunun kişiler ve iç hukuk açısından değerlendirilmesi, devlete ve halka iftira atan kişiler hakkında ulusal ve uluslararası zeminlerde yapılması gerekenler ayrı çalışma konusudur.

Kaynaklar

Armenian Allegations: An Assessment, İstanbul, OBIV, 2001.

Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, A. Caner Yenidünya, Ceza Hukuku: Genel Hükümler, Ankara, Seçkin, 2002.

Aya, Şükrü Server, The Genocide of Truth, İstanbul Commerce University Publication, 2008.

Cassese, Antonio, International Law, Oxford University Press, 2001

Doğan, İlyas, Devletler Hukuku, Astana Kitabevi, Ankara, 2013.

Gürkan, Uluç, "Malta Yargılaması: Malta'yı Sulandırmak", Milliyet, 22 Nisan 2014, <http://www.milliyet.com.tr/malta-yargilamasi-malta-yi-/gundem/detay/1870674/default.htm> 23.09.2014

Gürkan, Uluç, "Soykırım Suçuna Kanıt Bulunamadı", Milliyet, 21 Nisan 2014 <http://www.milliyet.com.tr/-soykirim-sucuna-kanit-bulunamadi/gundem/detay/1870169/default.htm>, 21.09.2014

Gürkan, Uluç, "Uluslararası Yargı Kararları", Milliyet, 23.04.2014, <http://www.milliyet.com.tr/uluslararasi-yargi-kararlari/gundem/detay/1871278/default.htm> 30.09.2014.

Gürün, Kamuran, "Under the Light of Evidence the Armenian Question and Relocation", Armenian Allegations: an Assessment, İstanbul, OBIV, 2001, ss.3-17.

Gürün, Kamuran, Ermeni Dosyası, Ankara, Bilgi Yayınevi, 1988.

<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d68138bb6cdeb94ce3ab739c7f4e841fbd.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuOb3f0?text=&docid=48869&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=138905>, 18.08.2014

[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["27510/08"\],"documentcollectionid2":\["CHAMBER"\],"itemid":\["001-139724"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{) 26.03.2014.

<http://www.icj-cij.org/docket/files/143/16899.pdf> 26.09.2014

Karlık, Rıdvan, Avrupa Birliği: Kuruluşu, Gelişmesi, Genişlemesi, Kurumları, 10. Baskı, İstanbul, Beta, 2011.

Keskin, M. Hakan, Doğru Sanılan Yanlışlarla Avrupa Birliği, 2. Baskı, Ankara, Ofset Fotomat, 2010.

Rençber, Kamuran, Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri, 3. Baskı, Bursa, Alfa Aktüel, 2009.

Resolution on a Political Solution to the Armenian Question", UJ 1987 C 190, http://www.europarl.europa.eu/intcoop/euro/pcc/aag/pcc_meeting/resolutions/1987_07_20.pdf, 30.09.2014

Yalçınkaya, Alaeddin, Kafkasya'da Siyasi Gelişmeler: Etnik Düğümünden Küresel Kördüğümüne, Ankara, Lalezar, 2006.

(33) TÜRK CEZA KANUNU: 5237 Kabul Tarihi: 26/9/2004, RG 12/10/2004 Sayı: 25611